

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/33/2003

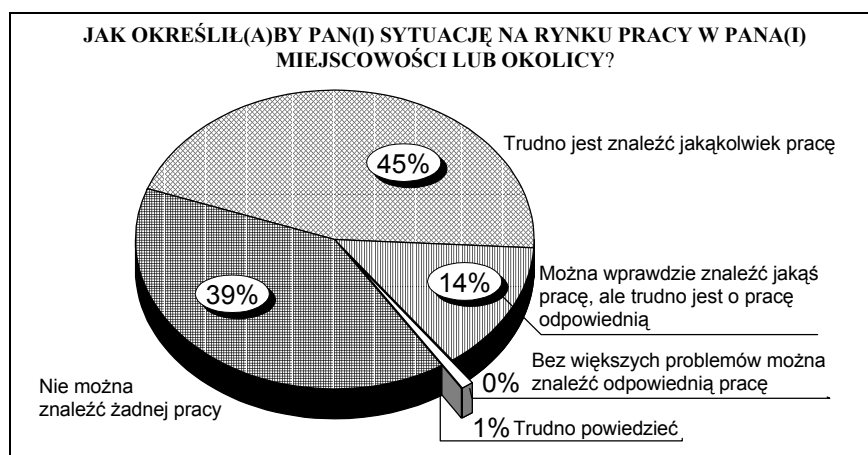
RYNEK PRACY W POLSCE I ZAGROŻENIE BEZROBOCIEM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

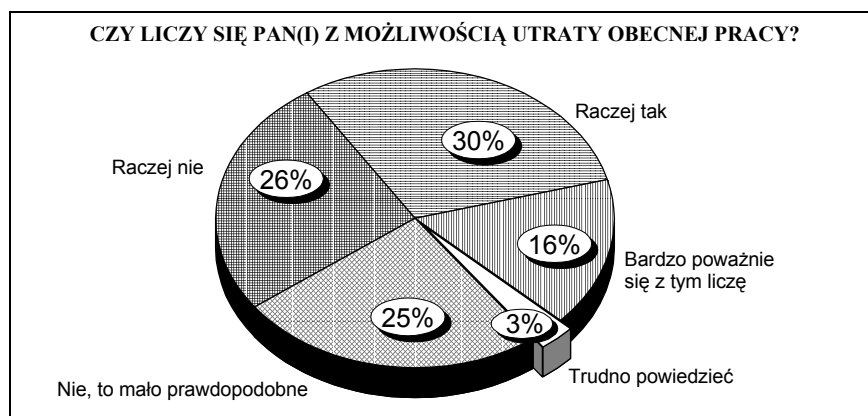
WARSZAWA, LUTY 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Opinie o sytuacji na krajowym rynku pracy są wciąż bardzo krytyczne - 61% badanych określa ją jako bardzo złą, a 35% - jako złą.
- Od stycznia nieco zmalał odsetek osób liczących na poprawę sytuacji na krajowym rynku pracy, przybyło zaś spodziewających się jej pogorszenia (po 3 punkty). Optymiści stanowią zaledwie 8% ankietowanych, pozostali zaś sądzą, że w roku 2003 sytuacja się nie zmieni (47%) lub pogorszy (38%), albo też nie potrafią przewidzieć jej rozwoju (7%).
- Obecnie 39% badanych uważa, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy nie można znaleźć żadnej pracy, a 45% twierdzi, że trudno o jakąkolwiek pracę. Zaledwie 14% sądzi, że wprawdzie można się gdzieś zatrudnić, ale trudno jest o pracę odpowiednią. Żaden respondent nie sądzi, że na lokalnym rynku odpowiednia praca jest dostępna bez większych problemów.

- Od stycznia wśród pracujących wzrósł (o 4 punkty) odsetek badanych, którzy mają poczucie bezpieczeństwa pracy - obecnie deklaruje je 51%. Nadal jednak 46% zatrudnionych liczy się z możliwością utraty pracy, w tym 16% - bardzo poważnie.

Bezrobocie, które dotknęło już miliony Polaków, jest najbardziej traumatycznym społecznym doświadczeniem ostatnich czternastu lat. Wyniki naszego ubiegłomiesięcznego sondażu wskazują, że problem ten całkowicie zdominował myślenie Polaków o przyszłości - po raz pierwszy od pięciu lat nadzieje i obawy dotyczące tego, co rozpoczynający się rok przyniesie w życiu kraju, rodziny i osobistym, skoncentrowały się głównie wokół pracy i bezrobocia¹. Wynik ten nie zaskakuje, gdyż nasze comiesięczne badania na ten temat, które prowadzimy prawie półtora roku, przynoszą niezmiennie krytyczne opinie zarówno o krajowym, jak i lokalnych rynkach pracy oraz pesymistyczne przewidywania co do możliwości rozwiązania problemu bezrobocia w najbliższej przyszłości. Prawie od dwóch lat co miesiąc odnotowujemy też znaczne zagrożenie bezrobociem wśród osób aktywnych zawodowo - lęk przed utratą pracy odczuwa co drugi pracujący Polak. W lutym² również poprosiliśmy ankietowanych o opinie w tych sprawach.

OCENY I PROGNOZY SYTUACJI NA KRAJOWYM RYNKU PRACY

Od kilkunastu miesięcy³ zdecydowanie dominują negatywne opinie o sytuacji na rynku pracy w Polsce. Obecnie trzy piąte badanych (61%) określa tę sytuację jako bardzo złą, a ponad jedna trzecia (35%) - jako złą. Zaledwie 3% ankietowanych uważa, że jest przeciętna, nikt natomiast nie ocenia jej pozytywnie. Polacy są w tej sprawie jednomyślni (zob. tab. aneksowe), jednak szczególnym krytycyzmem wyróżniają się osoby, które same doświadczają bezrobocia (76% bezrobotnych uznaje sytuację na krajowym rynku pracy za bardzo złą).

¹ Zob. komunikat CBOS „Czego oczekujemy, czego się obawiamy w najbliższej przyszłości?”, styczeń '03 (oprac. M. Strzeszewski).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (153) przeprowadzono w dniach 1-4 lutego 2003 roku na liczącej 1006 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

³ Wcześniej nie monitorowaliśmy opinii o rynku pracy.

Tabela 1

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań															
	X		XI		XII		I		II		III		IV		V	
	2001						2002									
	w procentach															
- bardzo dobra	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
- dobra	0		1		1		1		0		0		1		0	
- ani dobra, ani zła	4	4	3	3	3	3	2	2	2	2	1	1	3	3	2	2
- zła	31	94	31	93	30	95	29	97	26	96	22	97	25	95	28	96
- bardzo zła	63		62		65		68		70		75		70		68	
Trudno powiedzieć	2	2	3	3	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1	2	2

Tabela 1 (cd.)

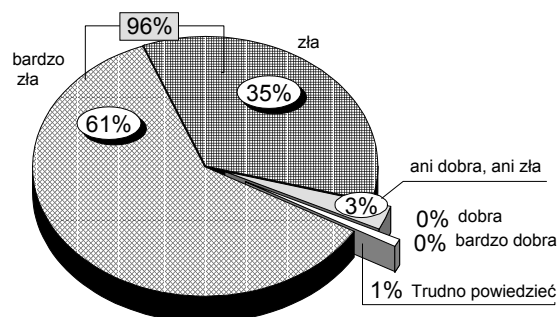
Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI		VII		VIII		IX		X		XI		XII	
	2002													
	w procentach													
- bardzo dobra	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0
- dobra	0		0		1		0		1		1		0	
- ani dobra, ani zła	3	3	2	2	2	2	3	3	4	4	3	3	2	2
- zła	28	95	29	97	28	96	32	95	30	93	33	95	34	96
- bardzo zła	67		68		68		63		63		62		62	
Trudno powiedzieć	2	2	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2

Tabela 1 (cd.)

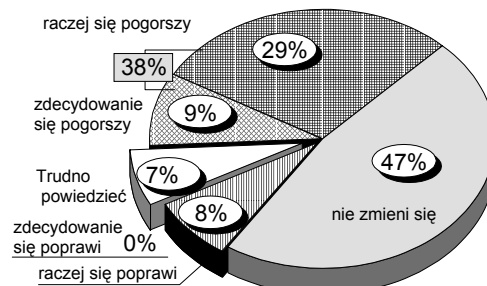
Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań			
	I		II	
	2003			
	w procentach			
- bardzo dobra	0	1	0	0
- dobra	1		0	
- ani dobra, ani zła	3	3	3	3
- zła	32	95	35	96
- bardzo zła	63		61	
Trudno powiedzieć	1	1	1	1

RYS. 1

**JAK PAN(I) OGÓLNIIE OCENIA OBECNĄ
SYTUACJĘ NA RYNKU PRACY W POLSCE?
CZY JEST ONA:**

**CZY, PANA(I) ZDANIEM, W CIĄGU
NAJBLIŻSZEGO ROKU SYTUACJA
NA RYNKU PRACY W POLSCE:**

Już prawie półtora roku dominuje pesymizm w przewidywaniach dotyczących możliwości poprawy sytuacji na krajowym rynku pracy w najbliższym roku. Od czasu do czasu przewidywania te podlegają niewielkim wahaniom - w lutym nastąpiło nieznaczne ich pogorszenie. W stosunku do stycznia zmalał odsetek badanych liczących na poprawę, przybyło zaś spodziewających się pogorszenia (po 3 punkty). Obecnie optymiści stanowią zaledwie 8% ankietowanych, a zdecydowana większość to pesymiści - twierdzą, że w bieżącym roku sytuacja ta się nie zmieni (47%) lub wręcz ulegnie pogorszeniu (38%).

Prognozy te są słabo zróżnicowane społecznie - niemal we wszystkich porównywanych grupach optymiści stanowią zdecydowaną mniejszość, a wśród robotników niewykwalifikowanych i rolników nikt nie liczy na poprawę sytuacji na krajowym rynku pracy (zob. tab. aneksowe).

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań															
	X		XI		XII		I		II		III		IV		V	
	2001						2002									
	w procentach															
- zdecydowanie się poprawi	0	15	0	11	0	6	0	8	0	10	0	6	0	8	0	7
- raczej się poprawi	15		11		6		8		10		6		8		7	
- nie zmieni się	49	49	44	44	39	39	41	41	41	41	35	35	37	37	43	43
- raczej się pogorszy	21	27	26	35	35	47	30	45	32	42	39	52	35	48	34	45
- zdecydowanie się pogorszy	6		9		12		15		10		13		13		11	
Trudno powiedzieć	9		10	10	8	8	7	7	7	7	7	7	7	7	5	5

Tabela 2 (cd.)

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	VI		VII		VIII		IX		X		XI		XII	
	2002													
	w procentach													
- zdecydowanie się poprawi	0	8	0	9	0	10	0	10	0	10	0	11	0	8
- raczej się poprawi	8		9		10		10		10		11		8	
- nie zmieni się	40	40	42	42	42	42	47	47	47	47	44	44	46	46
- raczej się pogorszy	33	46	33	43	31	40	27	35	26	36	28	37	30	41
- zdecydowanie się pogorszy	13		10		9		8		10		9		11	
Trudno powiedzieć	6	6	7	7	8	8	8	8	7	7	8	8	5	5

Tabela 2 (cd.)

Tabela 2 (cd.)				
Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań			
	I		II	
	2003			
	w procentach			
- zdecydowanie się poprawi	1	11	0	8
- raczej się poprawi	10		8	
- nie zmieni się	45	45	47	47
- raczej się pogorszy	27	35	29	38
- zdecydowanie się pogorszy	8		9	
Trudno powiedzieć	9	9	7	7

OCENY SYTUACJI NA LOKALNYM RYNKU PRACY

Już niemal półtora roku⁴ niezmiennie dominują negatywne oceny sytuacji na lokalnym rynku pracy. W stosunku do stycznia nic się w tym względzie nie zmieniło - nadal dwie piąte badanych (39%) uważa, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy nie można znaleźć żadnej pracy, a prawie połowa (45%) twierdzi, że trudno jest o jakąkolwiek pracę. Zaledwie co siódmy ankietowany (14%) wyraża opinię, że w ich środowisku można wprawdzie znaleźć jakieś zatrudnienie, ale trudno jest o pracę odpowiednią. Żaden respondent nie sądzi natomiast, że na lokalnym rynku odpowiednia praca jest dostępna bez większych problemów.

⁴ Zob. przypis 3.

RYS. 2. JAK OKREŚLIŁ(A)BY PAN(I) SYTUACJĘ NA RYNKU PRACY W PANA(I) MIEJSCOWOŚCI LUB OKOLICY? CZY, PANA(I) ZDANIEM, OBECNIE:

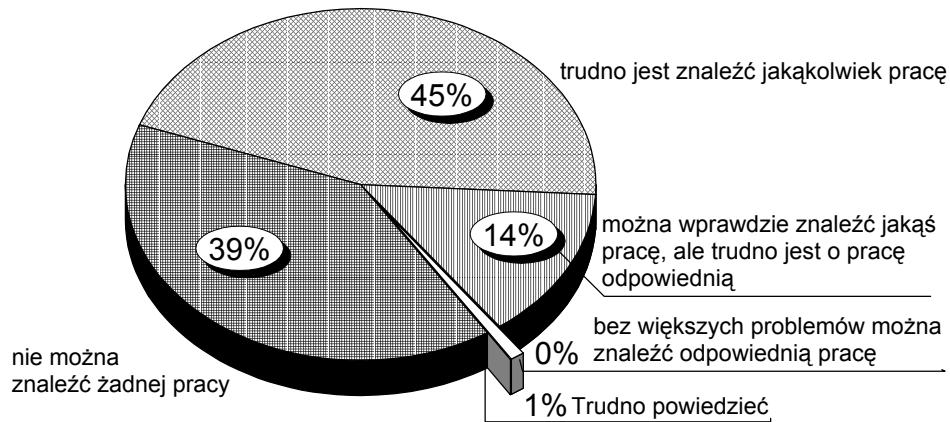

Tabela 3

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	2001			2002				
	w procentach							
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	1	1	0	1	0	0	1	0
- można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	17	14	14	14	13	12	15	14
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	40	45	46	38	40	41	43	44
- nie można znaleźć żadnej pracy	40	39	39	46	45	46	39	40
Trudno powiedzieć	2	1	1	1	1	2	2	2

Tabela 3 (cd.)

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań						
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	2002						
	w procentach						
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	0	0	0	0	0	0	1
- można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	16	16	15	16	16	16	20
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	39	43	40	44	43	44	44
- nie można znaleźć żadnej pracy	42	40	43	37	39	38	34
Trudno powiedzieć	3	1	2	2	2	2	2

Tabela 3 (cd.)

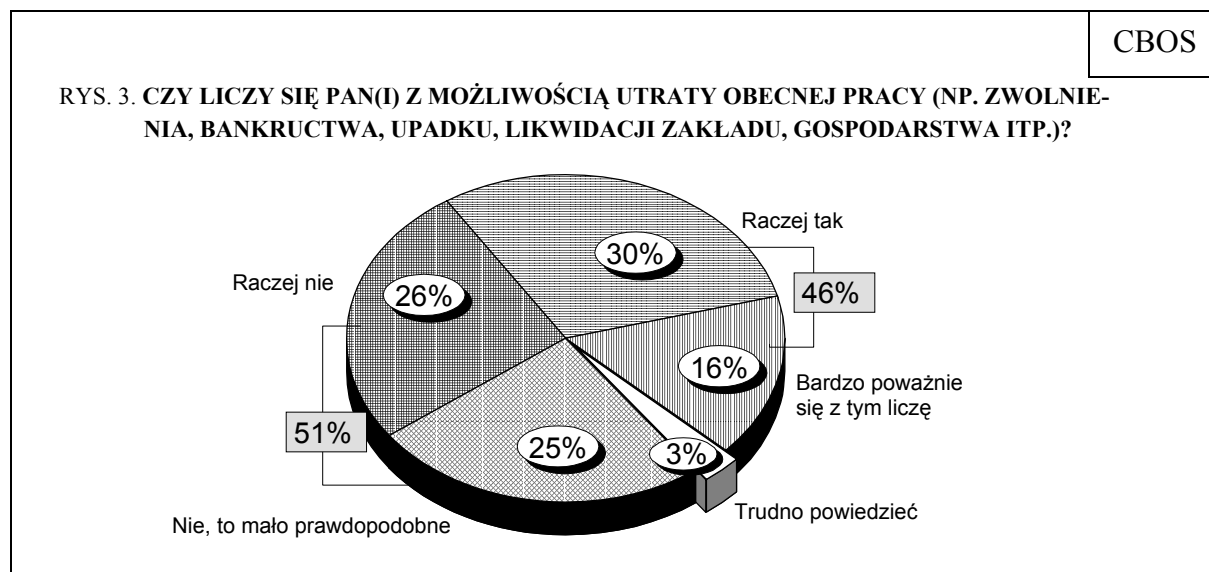
Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	I	II
	2003	
	w procentach	
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	0	0
- można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	13	14
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	43	45
- nie można znaleźć żadnej pracy	41	39
Trudno powiedzieć	2	1

O ile opinie o krajowym rynku pracy były niemal jednomyślne, o tyle oceny sytuacji na lokalnym rynku pracy są silnie zróżnicowane społecznie, co można tłumaczyć tym, że w większym stopniu oparte są na własnych doświadczeniach badanych i obserwacji otaczającej rzeczywistości. Opinie te zależą od położenia społecznego respondentów - poziomu ich wykształcenia, dochodów przypadających na osobę w rodzinie oraz warunków materialnych gospodarstw domowych (zob. tabele aneksowe). Im badani są lepiej wykształceni, mają lepszą sytuację finansową i materialną oraz mieszkają w większej miejscowości, tym mniej krytycznie oceniają lokalny rynek pracy - tym częściej twierdzą, że w ich miejscowości lub jej okolicy można znaleźć jakieś zatrudnienie, choć nie zawsze odpowiednie. Dla przykładu, pogląd taki wyraża ponad dwie piąte mieszkańców największych miast (42%), lecz tylko jedna siódma zamieszkujących duże miasta (14%) i jeszcze mniej żyjących w miastach średnich (12%) i małych (11%), a szczególnie - na wsi (6%). Z kolei im mniejsza miejscowość i niższa pozycja społeczno-ekonomiczna respondentów, tym częstsze przekonanie, że na lokalnym rynku nie można znaleźć żadnej pracy. Tak skrajną opinię najczęściej wyrażają ankietowani znajdujący się w najgorszym położeniu społecznym - o najniższych dochodach na osobę w rodzinie (65%), renciści (57%), bezrobotni (54%), mieszkańcy wsi (52%), a także badani z podstawowym wykształceniem (49%), w wieku przedemerytalnym (48%).

Opisane zróżnicowanie opinii świadczy o tym, że lokalny rynek pracy jest oceniany głównie ze względu na własne szanse znalezienia na nim zatrudnienia. Im mniejsza miejscowość, niższe kwalifikacje i mniejsze możliwości finansowe, tym te szanse są - w odczuciu badanych - mniejsze. Nierówności szans w tej dziedzinie towarzyszy inna dotkliwa nierówność - dotycząca niebezpieczeństwa utraty pracy przez tych, którzy ją mają.

OCENA NIEBEZPIECZEŃSTWA UTRATY PRACY

Od kwietnia 2001 roku, kiedy to zaczęliśmy co miesiąc monitorować wśród pracujących poczucie zagrożenia utratą pracy, niezmiennie obserwujemy wysoki poziom zagrożenia⁵. W całym omawianym okresie podlegało ono niewielkim wahaniom - również w porównaniu ze styczniowym pomiarem odnotowujemy niewielką poprawę w tej dziedzinie. Wśród osób aktywnych zawodowo wzrósł (o 4 punkty) odsetek badanych, którzy mają poczucie bezpieczeństwa pracy - obecnie deklaruje je co drugi pracujący (51%). Nadal jednak prawie połowa zatrudnionych (46%) liczy się z możliwością utraty pracy, w tym prawie jedna szósta (16%) - bardzo poważnie. Odsetek tych ostatnich - subiektywnie najbardziej zagrożonych - w ostatnim miesiącu nieco wzrósł (o 3 punkty), ubyło zaś (o 5 punktów) tych, którzy mają umiarkowane obawy.

⁵ Wcześniej, tzn. od roku '91 do '99 zadawaliśmy to pytanie jedynie raz w roku. Zob. komunikat CBOS „Polacy o bezrobociu i bezrobotnych. Bezrobotni o sobie”, maj '01 (oprac. M. Falkowska).

Tabela 4

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																	
	IV		V		VI		VII		VIII		IX		X		XI		XII	
	2001																	
	N=503		N=501		N=486		N=482		N=465		N=567		N=473		N=451		N=464	
	w procentach																	
Bardzo poważnie się z tym liczę	20	57	18	47	20	48	21	43	19	41	12	40	12	42	16	47	14	44
Raczej tak	37		29		28		22		22		28		30		31		30	
Raczej nie	22	41	25	48	23	47	26	53	28	53	30	55	29	53	25	48	27	52
Nie, to mało prawdopodobne	19		23		24		27		25		25		24		23		25	
Trudno powiedzieć	2	2	5	5	5	5	4	4	6	6	4	4	5	5	5	5	4	4

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Tabela 4 (cd.)

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																	
	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		IX	
	2002																	
	N=414		N=435		N=435		N=460		N=478		N=489		N=471		N=447		N=542	
	w procentach																	
Bardzo poważnie się z tym liczę	18	49	17	42	17	51	15	40	17	48	18	45	15	49	16	40	17	47
Raczej tak	31		25		34		25		31		27		34		24		30	
Raczej nie	28	47	25	53	21	43	25	55	24	47	25	51	25	47	28	55	22	47
Nie, to mało prawdopodobne	19		28		22		30		23		26		22		27		25	
Trudno powiedzieć	4	4	5	5	7	7	5	5	5	5	4	4	4	4	5	5	7	7

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Tabela 4 (cd.)

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań									
	X		XI		XII		I		II	
	2002						2003			
	N=554		N=474		N=442		N=484		N=461	
	w procentach									
Bardzo poważnie się z tym liczę	17	44	9	41	20	46	13	48	16	46
Raczej tak	27		32		26		35		30	
Raczej nie	30	52	30	54	23	47	25	47	26	51
Nie, to mało prawdopodobne	22		24		24		22		25	
Trudno powiedzieć	3	3	5	5	7	7	5	5	3	3

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Ocena niebezpieczeństwa utraty pracy związana jest z sytuacją finansową i warunkami materialnymi gospodarstw domowych, a także z poziomem wykształcenia, pozycją zawodową i wiekiem osób aktywnych zawodowo (zob. tabele aneksowe). Zagrożenie najrządziej odczuwają respondenci znajdujący się w najlepszym położeniu społecznym - mający wyższe wykształcenie, dochody powyżej 800 zł na osobę w rodzinie, żyjący w dobrych warunkach materialnych - choć i wśród nich co trzeci dostrzega ryzyko utraty pracy. Warto przy tym pamiętać, że spośród grup społeczno-zawodowych najmniej zagrożeni są nie tylko przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (26%) oraz pracujący na własny rachunek poza rolnictwem (30%), ale także - i przede wszystkim - rolnicy (22%). Pozostali badani znacznie wyżej szacują ryzyko utraty przez siebie pracy. Szczególnie zaś zagrożeni czują się - obok pracowników fizyczno-umysłowych (71%) - przedstawiciele pracującej młodzieży (w wieku od 18 do 24 lat), wśród których dwie trzecie (66%) liczy się obecnie z możliwością utraty zatrudnienia (w tym 26% ocenia to niebezpieczeństwo jako bardzo poważne)⁶.

Z naszych badań wynika, że utrzymuje się bardzo krytyczna ocena sytuacji na krajowym rynku pracy oraz dominuje pesymizm co do możliwości rozwiązania problemu bezrobocia w najbliższym roku. Przede wszystkim jednak dwie piąte Polaków nie dostrzega żadnych szans na znalezienie pracy w swojej miejscowości lub jej okolicy, a niemal połowa twierdzi, że w ich środowisku trudno jest o jakąkolwiek pracę. Diagnozie takiej towarzyszy znaczne poczucie zagrożenia utratą pracy, występujące obecnie prawie u co drugiej osoby mającej zatrudnienie.

Opracowała
Bogna WCIÓRKA

⁶ Warto przypomnieć, że choć społeczna ocena niebezpieczeństwa utraty pracy ma charakter subiektywny i może odbiegać od rzeczywistego zagrożenia bezrobociem, wywiera ona znaczny wpływ na samopoczucie oraz zadowolenie z życia ludzi aktywnych zawodowo. Zob. komunikaty CBOS: „Samopoczucie Polaków w latach 1988-2002”, styczeń ‘03 oraz „Czy Polacy są zadowoleni z życia?” styczeń ‘03 (oprac. B. Wciórka).

A N E K S

Tabela 1. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce?
Czy jest ona:

	(%)					
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	bardzo zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	0	3	35	61	1	1006
Płeć						
Mężczyźni	0	2	36	60	1	480
Kobiety	0	4	33	61	2	526
Wiek						
18-24 lat	0	7	36	58	0	155
25-34	0	4	35	60	1	182
35-44	0	3	38	57	1	162
45-54	0	2	33	65	0	216
55-64	0	3	29	66	2	129
65 lat i więcej	0	1	36	59	4	162
Miejsce zamieszkania						
Wies	0	2	33	63	2	369
Miasto do 20 tys.	0	2	29	67	2	96
20-100 tys.	0	4	38	56	1	224
101-500 tys.	0	3	37	60	0	181
501 tys. i więcej mieszk.	0	6	33	60	1	135
Wykształcenie						
Podstawowe	0	2	35	60	3	284
Zasadnicze zawodowe	0	3	34	62	1	232
Średnie	0	4	33	61	1	369
Wyższe	0	3	39	58	0	121
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	0	5	41	54	0	72
Prac. umysł. wyż. szczebla	1	2	45	52	0	98
Pracownicy fiz.- umysł.	0	8	34	58	0	65
Robotnicy wykwalifikowani	0	0	37	61	2	82
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	49	48	3	42
Rolnicy	0	4	49	47	0	33
Pracujący na własny rach.	0	1	32	66	0	55
Bierni zawodowo						
Renciści	0	4	31	60	4	101
Emeryci	0	0	32	64	3	179
Uczniowie i studenci	0	7	35	59	0	89
Bezrobotni	0	5	19	76	0	141
Gospodynie domowe i inni	0	2	43	53	2	45
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	0	2	42	55	1	169
społec. właścicieli	0	0	42	58	0	67
prywatnych i państwa	0	5	35	59	1	177
sekt. prywat. poza rolnict.	0	3	47	47	4	42
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	0	2	31	67	1	136
300-399	1	7	34	58	0	85
400-599	0	1	29	65	4	159
600-800	0	4	35	60	1	148
Powżej 800 zł	0	0	35	63	2	153
Ocena własnych war. mater.						
Złe	0	2	30	67	1	318
Średnie	0	4	34	60	1	465
Dobre	0	3	41	53	2	220
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	0	5	39	56	0	53
Raz w tygodniu	0	2	35	61	2	472
1-2 razy w miesiącu	0	4	34	61	1	142
Kilka razy w roku	0	4	34	61	1	223
W ogóle nie uczestniczy	0	4	32	63	2	110
Poglądy polityczne						
Lewica	0	1	37	62	0	227
Centrum	0	2	37	59	2	310
Prawica	0	5	32	63	0	210
Trudno powiedzieć	0	5	32	59	3	256

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:

	(%)				
	poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	8	47	38	7	1006
Płeć					
Mężczyźni	11	49	36	4	480
Kobiety	6	45	39	10	526
Wiek					
18-24 lat	13	49	34	3	155
25-34	11	48	34	8	182
35-44	7	49	41	3	162
45-54	4	43	49	4	216
55-64	8	46	35	12	129
65 lat i więcej	8	47	29	16	162
Miejsce zamieszkania					
Wieś	6	43	43	9	369
Miasto do 20 tys.	7	52	29	11	96
20-100 tys.	9	52	33	6	224
101-500 tys.	8	47	41	5	181
501 tys. i więcej mieszk.	16	43	34	7	135
Wykształcenie					
Podstawowe	8	45	35	12	284
Zasadnicze zawodowe	7	44	44	5	232
Średnie	8	48	38	7	369
Wyższe	12	52	32	4	121
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	6	48	44	1	72
Prac. umysł. niż. szczebla	7	48	41	4	98
Pracownicy fiz. - umysł.	2	57	33	7	65
Robotnicy wykwalifikowani	14	38	42	7	82
Robotnicy niewykwalifik.	0	55	41	4	42
Rolnicy	0	49	43	8	33
Pracujący na własny rach.	8	57	31	4	55
Bierni zawodowo					
Renciści	4	45	39	12	101
Emeryci	10	46	30	14	179
Uczniowie i studenci	18	48	28	5	89
Bezrobotni	10	41	45	4	141
Gospodynie domowe i inni	4	47	36	12	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	7	49	39	5	169
społce właścicieli	3	65	26	6	67
prywatnych i państwa	8	45	44	4	177
sekt. prywat. poza rolnict.	0	51	43	6	42
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	4	42	49	5	136
300-399	8	54	33	5	85
400-599	9	50	34	7	159
600-800	8	48	37	6	148
Powyżej 800 zł	13	49	31	8	153
Ocena własnych war. mater.					
Złe	7	44	44	5	318
Średnie	7	50	35	9	465
Dobre	13	45	34	9	220
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	6	54	31	10	53
Raz w tygodniu	7	46	38	9	472
1-2 razy w miesiącu	12	48	34	7	142
Kilka razy w roku	8	48	40	4	223
W ogóle nie uczestniczy	13	44	37	6	110
Poglądy polityczne					
Lewica	12	53	29	6	227
Centrum	8	48	40	4	310
Prawica	11	49	36	4	210
Trudno powiedzieć	4	39	43	15	256

Tabela 3. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie: 1 - bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę; 2 - można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią; 3 - trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę; 4 - nie można znaleźć żadnej pracy

	(%)					
	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	0	14	45	39	1	1006
Płeć						
Mężczyźni	1	15	46	37	1	480
Kobiety	0	13	45	41	2	526
Wiek						
18-24 lat	0	23	40	36	1	155
25-34	1	22	43	35	0	182
35-44	1	17	49	34	0	162
45-54	0	6	54	40	0	216
55-64	0	12	39	48	2	129
65 lat i więcej	0	8	45	42	5	162
Miejsce zamieszkania						
Wies	0	6	41	52	2	369
Miasto do 20 tys.	0	11	47	42	1	96
20-100 tys.	0	12	51	35	2	224
101-500 tys.	0	14	45	39	1	181
501 tys. i więcej mieszk.	2	42	48	7	1	135
Wykształcenie						
Podstawowe	0	7	41	49	2	284
Zasadnicze zawodowe	0	9	47	44	0	232
Średnie	0	20	45	34	1	369
Wyższe	1	23	54	21	1	121
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	2	28	56	14	0	72
Prac. umysł. niez. szczebla	0	18	48	34	0	98
Pracownicy fiz.-umysł.	2	25	49	25	0	65
Robotnicy wykwalifikowani	0	10	53	37	0	82
Robotnicy niewykwalifik.	0	6	63	31	0	42
Rolnicy	0	3	57	40	0	33
Pracujący na własny rach.	0	21	63	16	0	55
Bierni zawodowo						
Rencisci	1	8	32	57	2	101
Emeryci	0	7	43	45	5	179
Uczniowie i studenci	0	32	36	29	2	89
Bezrobotni	0	7	40	54	0	141
Gospodynie domowe i inni	0	9	34	58	0	45
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	1	21	53	25	0	169
społecz. właścicieli	0	11	60	29	0	67
prywatnych i państwa	1	18	53	28	0	177
sekt. prywat. poza rolnict.	0	2	49	49	0	42
Dochody na jedną osobę						
Do 299 zł	0	1	32	65	1	136
300-399	0	13	43	43	1	85
400-599	0	15	42	42	1	159
600-800	0	14	50	34	2	148
Powżej 800 zł	1	20	56	21	1	153
Ocena własnych war. mater.						
Złe	0	10	39	49	2	318
Średnie	0	12	47	39	2	465
Dobre	1	23	51	25	0	220
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	1	8	45	42	3	53
Raz w tygodniu	0	12	47	41	1	472
1-2 razy w miesiącu	0	13	47	36	3	142
Kilka razy w roku	1	17	44	39	1	223
W ogóle nie uczestniczy	1	21	42	34	2	110
Poglądy polityczne						
Lewica	0	13	49	36	2	227
Centrum	0	18	46	36	1	310
Prawica	1	16	51	31	1	210
Trudno powiedzieć	0	8	37	52	2	256

Tabela 4. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy
(np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu,
gospodarstwa itp.)?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	46	51	3	461
Płeć				
Mężczyźni	40	58	2	238
Kobiety	50	46	4	223
Wiek				
18-24 lat	66	28	6	37
25-34	39	60	2	123
35-44	48	50	2	124
45-54	48	49	3	133
55-64	26	64	10	34
65 lat i więcej	34	63	3	10
Miejsce zamieszkania				
Wies	47	50	3	142
Miasto do 20 tys.	45	53	2	48
20-100 tys.	49	50	1	123
101-500 tys.	38	57	5	75
501 tys. i więcej mieszk.	42	53	5	72
Wykształcenie				
Podstawowe	44	52	4	61
Zasadnicze zawodowe	47	51	2	104
Średnie	51	45	4	198
Wyższe	32	67	1	98
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	26	72	2	71
Prac.umysł.hiz.szczebła	57	38	5	98
Pracownicy fiz.-umysł.	71	25	4	65
Robotnicy wykwalifikowani	42	55	3	79
Robotnicy niewykwalifik.	59	41	0	42
Rolnicy	22	78	0	32
Pracujący na własny rach.	30	67	4	53
Bierni zawodowo				
Renciści	56	44	0	5
Emeryci	25	75	0	7
Uczniowie i studenci	0	100	0	3
Gospodynie domowe i inni	38	62	0	3
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	47	51	2	169
społce właścicieli	52	44	3	67
prywatnych i państwa	47	50	4	171
sekt. pryw. poza rolnict.	25	75	0	41
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	55	45	0	40
300-399	53	47	0	39
400-599	54	46	0	66
600-800	41	59	0	90
Powyżej 800 zł	31	67	3	82
Ocena własnych war. mater.				
Złe	52	47	1	105
Średnie	50	46	5	219
Dobre	32	66	2	137
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	33	67	0	15
Raz w tygodniu	44	55	1	210
1-2 razy w miesiącu	43	52	5	73
Kilka razy w roku	54	42	4	115
W ogóle nie uczestniczy	39	57	4	45
Poglądy polityczne				
Lewica	43	57	0	109
Centrum	52	46	3	160
Prawica	34	63	2	112
Trudno powiedzieć	51	41	8	79